

Gäller för: Anestesi- operation- intensivvård
Innehållsansvar: Jenny Gustafsson, (jengu5), Överläkare
Granskad av: Katarina Strid, (katst), Överläkare
Godkänd av: Jimmy Bjelkengren, (jimbj), Verksamhetschef

Giltig från: 2025-10-30

Giltig till: 2027-10-30

Rättsmedicinska fall – obduktion och donation

Revidering i denna version

- Uppdaterad i giltighetstid.

Bakgrund

Rättsmedicin har två huvudsakliga arbetsuppgifter: att genomföra rättsmedicinska obduktioner samt att utfärda rättsintyg.

Varje år avlider ca 90 000 människor i Sverige. Den läkare som konstaterar dödsfallet ska avgöra om det finns skäl för en rättsmedicinsk obduktion och i så fall ska en polisanmälan göras. Polisen begär därefter en rättsmedicinsk obduktion. Syftet med denna är att utesluta brott och fastställa dödsorsaken. Obduktionen innefattar bl.a. en noggrann undersökning av kroppens yttre och inre samt en kemisk analys av kroppsvätskor. Varje år utförs ca 5000 sådana obduktioner.

Sammanfattning/syfte

Att utesluta brott och fastställa dödsorsaken.

Vilka berörs

IVA-läkare.

Tillvägagångssätt

Polisen är den myndighet som suveränt beslutar om rättsmedicinsk obduktion

I de fall polismyndigheten redan är inkopplad i ett fall (t.ex. trafikolycka) har fallet ett diarienummer (K-nummer). Vanligtvis hör polisen av sig med jämna mellanrum för att följa upp fallet men det är vår uppgift att meddela polisen när personen avlidit. Om denna kontakt inte sker med den polis som har hand om fallet sker kontakten istället som beskrivs nedan. Det är lättare att hitta fallet hos polisen om vi vet diarienumret. Om vi frågar efter detta nummer innan personen är avliden lämnas det ut till oss för att underlätta samarbetet.

I de fall där polisen inte är inkopplad har vi en skyldighet i vissa fall att göra en anmälan för att få frågan om rättsmedicinsk obduktion utredd.

En anmälan till Polismyndigheten ska göras av läkare som konstaterar dödsfallet i följande situationer enligt Författning HSLF-FS 2015:15:

1. Om ett dödsfall har eller kan ha orsakats av yttre påverkan och inte enbart av sjukdom, dvs. skada eller förgiftning tillfogad:
 - av någon annan person än den som har avlidit,
 - genom olycksfall, eller
 - genom självmord
2. Om det är svårt att avgöra om ett dödsfall har orsakats av yttre påverkan:
 - när någon anträffas död och tidigare sjukdom eller sjukdomsbild inte kan förklara dödsfallet, dvs. vid helt oväntade dödsfall hos både barn och vuxna,
 - när en missbrukare anträffas död, eller
 - vid framskriden förruttnelse
3. Om ett dödsfall kan misstänkas ha samband med fel eller försummelse i hälso- och sjukvården.
4. Om en avliden inte har kunnat identifieras.

Olycksfall är av särskilt intresse och behöver inte vara förknippat med brottsmisstanke utan kan ha särskild betydelse för miljöskydd, arbetarskydd, trafiksäkerhet eller annat liknande intresse vid rättsmedicinsk utredning (Lag SFS 1995:832 om obduktion mm).

En läkare som är osäker på om en polisanmälan ska göras ska rådfråga Polismyndigheten samt dokumentera detta i patientjournalen.

Kontakt med polismyndigheten i samband med dödsfall

Jourförundersökningsledare Fyrbodal (dygnet runt):

010-5655401

010-5655402

Förundersökningsledare Trafik (Dagtid, vardagar):

010-5652348

010-5653810

010-5660793

Gruppchef Dödsfallsgrupp, övriga polisfall (Dagtid, vardagar):

010-5663391

Vid en eventuell organdonation är det viktigt att polisen får reda på detta så att de omgående utreder frågan om eventuell rättsmedicinsk obduktion och om det finns hinder för donation.

Vid organdonation har den rättsmedicinska obduktionen högre prioritet än donationen

Organdonation är högt prioriterad men kan inte göras om den stör den rättsmedicinska utredningen. Oftast kan dock obduktion och donationsoperation samordnas om vi framför önskemål om donation och bistår rättsmedicin med information om fallet. Beslut om samordnat ingrepp fattas av polis och rättsmedicinläkare.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Anestesi- operation- intensivvård

Innehållsansvar: Jenny Gustafsson, (jengu5), Överläkare

Granskad av: Katarina Strid, (katst), Överläkare

Godkänd av: Jimmy Bjelkengren, (jimbj), Verksamhetschef

Dokument-ID: NU10033-657870698-112

Version: 4.0

Giltig från: 2025-10-30

Giltig till: 2027-10-30